

2015 - A 6. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: KÓTA FALINAPTÁR 2016 A címlap fotói a Nemzeti Múzeum előtt készültek a 2015-ös Tavaszi Fesztivált záró kórusgálán. Köszönjük a Budapesti Tavaszi Fesztivál- és Turisztikai Központ Nonprofit Kft-nek a fényképek megjelentetéséhez adott szíves hozzájárulását! Grafika, és a címlap-montázst készítette: Mocsár-Pörjés József

Fény az alagút végén (Kocsis Klára).....	3-5. oldal
Svájc illata (Kocsis Klára).....	5-6. oldal
Interjú Nemes József karnagy úrral (Szoboszlai Csaba).....	6-7. oldal
Bartók Béla emlékezetére (Dr. Várnai Ferenc).....	7-8. oldal
Tamás Gergely Alajos (Márkusné Natter-Nád Klára).....	8-9. oldal
Szubjektív gondolatok a Kapisztrán Zenekarról és vezetőjéről, Páter Tamás Gergely Alajosról (Szentmáry Kálmán).....	9-10. oldal
Prágai nyári kórustalálkozó 2015 (Kocsisné Gyimóthy Éva).....	10. oldal
A Cantus Agriensis Kórus Franciaországban turnézott (Tóth Judit).....	11. oldal
Bárdos Lajos születésnapjának köszöntése 2015 (Márkusné Natter-Nád Klára).....	11-13. oldal
A Magyar Értékek Napja (Nagy Márta).....	13. oldal
NépZeneSzó Népzenei események 2015-ben (Dr. Gerzanics Magdolna).....	14-15. oldal
A tehetség elég? Művésznő. Nő. Külföldön. Öszintén. (Hegedűs Tímea Szilvia).....	16-18. oldal
A Viadana Kórus- és Zenekari Egyesület felhívása.....	18. oldal
Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Felhívás (Dr. Bruckner Adrienne).....	18. oldal
Bárdos Szimpózium 2016 (Dr. S. Szabó Márta).....	19. oldal
Egy kis technika... 114. (Dr. Bruckner Adrienne).....	19. oldal

Hátlap: KÓTA falinaptár 2016

KÓTA falinaptár 2016

A KÓTA idén ősszel először indítja útjára 2016-os falinaptárát, melyben sokrétű zenei tevékenysége számos oldaláról mutatkozik be. Az ország legkülönbözőbb pontjairól származó nagyszerű együtteseket – 9 kitűnő kórust a kóruscsaládok minden fajtájából, 2 neves zenekart és 8 népzenei együttest – ismerhetünk meg közelebbről, amelyet kiegészítettünk a magyar zenei élet számunkra legfontosabb évfordulóival.

A kiadványon található QR-kód segítségével a Szövetség honlapjára, illetve közvetlenül az adott naptárlapon szereplő együttes internetes felületére navigálhatunk, ahol további, folyamatosan frissülő INFORMÁCIÓK találhatóak az amatőr zenei mozgalomban részt vevők, illetve az iránt érdeklődők számára.

Az igényes kivitelű (fóliázott) kiadvány megrendelhető a KÓTA Titkárságán kota@kota.hu, illetve megvásárolható a rendezvényeinken.

A falinaptár ára – melynek megvételével támogatja a KÓTA tevékenységét is – 1.200-Ft. (+ postaköltség)

SZERETETTEL KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN

Bartalus Ilona karnagyot (1940. 09. 11.)

Varga Károly zenetanárt, rádióriportert (1925. 09. 20.)

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz sok sikert és jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK

15 éve hunyt el **Farkas Ferenc** zeneszerző (1905. 12. 15. – 2000. 10. 10.)

15 éve hunyt el **Nagy Olivér** zeneszerző (1912. 09. 24. – 2000. 10. 12.)

15 éve hunyt el **Serényi Emma** karnagy (1916. 12. 01. – 2000. 10. 07.)

ZeneSzó

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXV. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtktár
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: Gál Béla 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: asreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416
HU ISSN 1215-0436
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,-Ft Előfizetési díj egy évre 3000,-Ft (10 szám)

nka
Nemzeti Kulturális Alap

FÉNY AZ ALAGÚT VÉGÉN?

EC után – mindennap ének

Augusztus 2-án befejeződött az Europa Cantat Pécs, a világ 47 országának nagyszabású kórustalálkozója. Mindszenty Zsuzsannát, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA elnökét, Magyarország, egyúttal a Duna-medence legnagyobb amatőr szervezetének vezetőjét a fesztivál tapasztalatairól, az iskolai éneklés, a kóruséneklés új lehetőségeiről és a KÓTA terveiről kérdeztük.

– Hogyan összegezné a XIX. Europa Cantat Pécs tapasztalatait, eredményeit?

– Nagyon nagy lehetőséget jelentett Pécs és Magyarország számára, hogy az EC ismét hazánkba jött, hiszen legutoljára 1988-ban volt nálunk, és általában nem szokás ezt a fesztivált kétszer ugyanabban az országban megrendezni. Ezért különösen boldogan kezdtünk hozzá már jó néhány évvel ezelőtt a szervezéséhez, mivel egy ilyen nagy fesztivál megszervezése több évet vesz igénybe. Összegzésként elmondhatom, ez a fesztivál nagyon sikeres volt, több mint 4000 énekes és szakember vett részt rajta. A jelentkező kórusoknak és énekeseknek körülbelül kétszer annyi műhelyt szerveztünk, mint 1988-ban. Ezekben sokan vettek részt, és ezekben a műhelyekben roppant komoly munka folyt, a résztvevők értékes komolyzenei anyaggal dolgoztak. Ez utóbbit azért érdemes kiemelni, mert a fesztivál után sokan vélekedtek úgy, hogy túlságosan sok volt a könnyűzene. Azonban a lényeges, meghatározó helyeken, vagyis a műhelyekben igenis nagyon komoly dolgok hangzottak el, és komolyzenei foglalkozások folytak. A többnapos műhelyeken nagyszabású művek, például Kodály Missa Bervisének megtanulására is mód nyílt. Természetesen egy-egy ilyen alkalom sose azt jelenti, hogy ami a végén elhangzik, az teljesen professzionális: egy h-moll misét nem lehet összehozni hét nap alatt, de ugyanakkor óriási lehetőség megismerkedni a szakmai fogásokkal, és élvezetes megfürödni a zenei élményben. Hála istennek, igen sok volt a magyar résztvevő ezeken a foglalkozásokon.

Ezenkívül voltak még egy- vagy kétnapos felfedezőműhelyek, ott is időszerű és fontos kérdésekről esett szó, nagyon sok karnagy, zeneszerző kapott lehetőséget, hogy kifejtse művészi, szakmai kérdésekről a nézeteit, és bemutassa a saját fogásait. Ezek általában napi egyórás foglalkozások voltak, és nagy népszerűségnek örvendtek. Volt, amelyikre csak ketten-hárman jelentkeztek, de volt, amelyikre száznál jóval többen. A karnagy programok általában egyszerre hat-nyolc helyen folytak, ez egy picit megosztotta a közönséget, de megvolt az az előnye, hogy mindenki teljesen szabadon választhatott, és az érdeklődésének megfelelőre mehetett el. Ezenkívül voltak még szabadidős programok is, komolyzenei, népzenei hangversenyek más baranyai városokban is, kirándulások, és olyan előadások, bemutatók, amelyekben hangszerismereti, szervezési, zenejogi, kottakiadási kérdések kaptak helyet. Érdekesség: a hangversenyek egy részét úgy szervezték meg, hogy egyazon kóruskoncerten két, különböző országból jövő kórus énekelt egymás után. Ez nemcsak színesebbé, élvezetesebbé tette a hangversenyeket,

hanem egyúttal a résztvevők jobban megismerkedhettek más népek kultúrájával, előadói stílusával is, és összevethették a saját produkciójukat másokéval.

Mint nagy, sok résztvevős fesztivál mindenképpen sikeresnek értékelhető a XIX. EC Pécs, és nagyon jó hozadéka is voltak. Például az: egy olyan világban, amilyenben élünk, ahol még az is kétséges, hogy van-e értelme énekelni, vagy sem, ez a fesztivál tökéletes bizonyíték volt arra, hogy igenis van értelme. Amikor minden este összejöttünk a pécsi Dóm téren a szokásos közös éneklésre, ahol két-három ezer ember együtt énekelt, ezek mindannyiszor meggyőztek erről. A másik hozadék, hogy Magyarország, a kóruséneklés és a magyar kóruséneklés respektusát is mindenképpen emelte. Ennek egyik jele, hogy a kulturális miniszter, Balog Zoltán a zárókoncertre videóüzenetet küldött,

amelyben azt ígérte, a testnevelés után most az éneklés, a karéneklés következik a felvirágoztatási sorban.

– Milyen konkrét lépések várhatók ez ügyben?

– Az első lépés a miniszter úrnak az Europa Cantat Pécsen elhangzott biztató ígérete volt.

A második lépés egy előkészítő beszélgetéssel összekötött minisztériumi fogadás volt, amelyen többedmagammal részt vettem a KÓTA képviselőként.

Harmadik lépésként a KÓTA összeállított egy javaslatcsomagot az iskolai éneklés és karéneklés fejlesztése érdekében. A KÓTA ebben a kérdésben nagyon sok további háttérsegítséget nyújthat, főleg olyan emberei révén, akik az énektanítással napi kapcsolatban vannak. Rengeteg ilyen ember van a KÓTA látókörében. Ők egészen biztos, hogy a különböző korosztályokra lebontva nagyon sokat fognak tudni segíteni. Köszönjük azoknak, akik eddig is megkerestek a javaslatokkal, ötleteikkel, továbbra is várjuk ezeket. Egy virtuális nagy dobozt hoztunk létre a KÓTA honlapján erre a célra. Most elsősorban azokra a kérdésekre kell válaszokat találnunk, hogy az iskolai éneklés és karének fejlesztése tartalmilag és formailag milyen lesz. Ki fogja ezt csinálni? Hol fogja ezt csinálni? Mikor fogja ezt csinálni? Reggel nyolckor, amikor még kómások a gyerekek? Délután kettőkor, tanítás után, ebéd előtt, amikor már féláljul-

tak az éhségtől? Szünetben, amikor mozogni, tízóraizni kéne? Vagy „éneklőszünet”-et kéne kialakítani? Megannyi logisztikai kérdés, amelyre konkrét választ kell adni, enélkül nem megy a dolog. Na és ha megvan, hogy ki, mikor, hol énekel, akkor még mindig ott van, hogy mit énekeljenek a gyerekek... Azt gondolom, ha Kodály Zoltán ma élne, ő sem akarná, hogy ma is pontosan ugyanazokat a dalokat énekeljük, mint amelyeket a huszadik század közepén.

– Mit javasol a KÓTA az iskolai éneklés és a karének fejlesztése érdekében?

– A KÓTA-nak ezer ötlete van. Például korosztályokra és tematikusan is bontva kis énekesfüzetkéket lehetne készíteni, amelyek adott esetben nem kézzel foghatóak lennének, hanem virtuálisak, amelyeket a tabletjére vagy az okostelefonjára is letölthet a gyerek, és onnan éneklő a dalt. A lényeg, hogy legyen a füzetkében különböző korosztályoknak való, legyen bennük magyar népzene, legyen bennük idegen népzene; műfajilag quodlibet, kánon; és legyenek bennük olyan jó dalok, amelyek a kreativitást felébresztik: akár improvizációra készítő dalok, akár mozgásra alkalmas dalok, akár mind a kettőre. A virtuális füzet már a huszonegyedik század lehetőségeit hordozza.

És most az egészen friss negyedik lépés: pár napja minisztériumi fennhatóság alatt létrehoztuk a Mindennapos Éneklés Programja Bizottságot, amely első programadó ülését szeptember 24-én megtartotta. Itt máris sok mindenben megállapodtunk. A bizottság összetétele önmagáért beszél. Elnöke *Hoppál Péter*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára, maga is karnagy. Tiszteletbeli elnöke *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta*. Tagjai: *Ittész Mihály*, a Magyar Kodály Társaság elnöke; *Mindszenty Zsuzsanna*, a KÓTA elnöke; *Nemes László Norbert*, a Kecskeméti Kodály Intézet igazgatója; *Vásáry Tamás* előadóművész; *Vigh Andrea*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora. A bizottság havonta ülésezik majd, és megtárgyalja a soron következő tennivalókat, és dönt is.

A szeptember 24-i ülésen máris konkrétan megállapodtunk például abban, hogy az iskolai karénekedés érdekében a minisztérium úgynevezett védett sávot fog kialakítani, amelyet rendeltetésszerűen megtámogat. Abban is megállapodtunk, hogy az iskolákban az énekórákat minden szinten szaktanár fogja ellátni. Ezenkívül a Klebelsberg-ösztöndíjprogramokban meg fogják erősíteni az ének-zenetanári kategória jelenlétét, vagyis nyomatékosan motiválni fogják az egyetemet és főiskolát végzett énektanárokat abban, hogy énektanárként helyezkedjenek el, és énektanárként dolgozzanak.

– Az énektanítás évek óta sarkalatos, sőt kifejezetten érzékeny kérdése, hogy ismét állítsák vissza a heti két énekórát az iskolai oktatásban, ami mellett komoly szakmai érvek szólnak. Ez régóta szerepel a KÓTA kívánságlistáján. Az énekelgetés, bármennyire segítik is, didaktikailag nem pótolja a tanórát. Egyszerűen nem azonos értékű a kettő. Megalapozott tudást csak a tanóra ad.

– A heti két énekóra visszaállítása a Mindennapos Éneklés Programjának távolabbi célja. Néhány évvel ezelőtt felmenő rendszerrel elindult bizonyos osztályokban a heti két énekóra. Most megpróbáljuk ebben a minisztériális tárgyalássorozatban elérni, hogy legalább az általános iskolában felmenő rendszerben a felső tagozat végéig, tehát a nyolcadik osztályig a heti két énekóra meglegyen. De tudjuk, hogy

hosszú folyamat elején vagyunk, és a fokozatosságot be kell tartanunk. Meg kell látnunk azt is, hogy sok függ attól, hogy mekkora anyagi háttér van ehhez. Azt se lehet egy csapásra megvalósítani, hogy ma még elvételre vannak iskolai énekarok, holnap meg mindegyik iskolában legyen.

– Térjünk vissza az Europa Cantat Pécshez. Melyek voltak a KÓTA feladatai ezzel kapcsolatban?

– Minden Europa Cantat-fesztiválnak többlépcsős szervezőbizottsága van. Így Magyarországon két és fél évvel ezelőtt megalakították az úgynevezett Regionális Művészeti Bizottságot, amely azért regionális, mert nemcsak magyar szervezőkből állt, hanem a Délvidék, Szlovénia, Horvátországi és Szerbia képviselői is helyt kaptak benne. A szakmailag gondolatébresztő, sok élményt adó, 14 fős bizottság zömében magyarokból állt, és a KÓTA jó néhány prominens személyisége – a többi közt *Móczár Gábor*, az Európai Kóruszövetség – Europa Cantat elnöke, aki egyúttal a KÓTA társelnöke is – vett benne részt. A bizottság vezetője *Lakner Tamás* pécsi karnagy, egyetemi tanár volt, tagjai szintén karnagyok, egyetemi, főiskolai tanárok: *Erdélyi Ágnes*, *C. Szalai Ágnes*, *Hartyányi Judit*, *Mindszenty Zsuzsanna*, *Tamási László*, és a fiatalokat képviselő *Sándor Bence*. Hogy ennek a bizottságnak a javaslataiból mit fogadott el, mit használt fel az Europa Cantat, arról a nemzetközi Europa Cantat Művészeti Bizottsága döntött.

– Nyilván a sokak által kifogásolt könnyűzenei „elhajlás” is ennek a nemzetközi döntésnek köszönhető. Cui prodest, kinek használ ez?

– Nem felejtethetjük el, hogy 2015-ben olyan időt élünk, amikor a hangzó zene világszerte több mint kilencven százaléig a könnyűzenéből kerül ki. Ezt a kérdést több oldalról közelíthetjük meg. Hogyha a tanítás oldaláról közelítem meg a könnyűzenét, különösen amíg heti egy énekóra van, akkor azt mondom, a könnyűzenének nincs helye az iskolai konkrét énektanításban, énekórában. Egyszerűen nincs idő rá. A kóruséneklés más oldalról közelíti ugyanezt a kérdést: értékes, jó könnyűzenei feldolgozásnak lehet helye a kóruséneklésben. A fő szempont az, mennyire jók ezek a könnyűzenei feldolgozások. Ha csak egy kis semmilyen, értéktelen könnyűzenei feldolgozásról van szó, nem szeretném hallani a karéneken. Az érték védelme nagyon fontos. Kodály is azt mondta, gyerekeknek csak értéket szabad adni. Ehhez Kodály országában tartani kell magunkat, de nem szabad azt gondolnunk, hogy a klasszikus komolyzenén kívül nincs értékes zene.

– Sokan azzal érvelnek a könnyűzene iskolai és karének jelenléte mellett, hogy ezzel rá lehet nevelni a gyerekeket a komolyzenére, a könnyűzenét afféle alsó lépcsőfoknak, ugródeszkanak tüntetik fel a komolyzenéhez vezető úton. Pedig az igazi ugródeszka, az alsó lépcsőfok nem a könnyűzene, hanem a népzene, – legalábbis Kodály szerint. Ahogy az irodalomban is így van: ócska lektűr krimin se lehet megtanulni, hogy milyen a klasszikus irodalom.

– Helyükre kell tenni a különböző műfajokat, stílusokat és értékeket. A gyerek számára is világossá kell tennünk az értékrendet. Ne azzal „lasszózzuk”, csábítsuk be a gyereket a kórusba, hogy ott könnyűzenét éneklünk. Minden az iskolai karvezető, énektanár hozzáállásán múlik, akinek persze nincs könnyű dolga, mert a külvilág épp ellenkező irányba, az értékek devalválódása, a könnyűzene irányába hat a

gyerekre. A tanárnak, a karvezetőnek ez ügyben két eszköze van: motiválni kell a gyereket, és élményt kell adni neki.

- **Milyen események, rendezvények várhatók a KÓTA háza táján?**

- Továbbra is a szokásos évi három jeles hangversenyünket rendezzük meg. Az egyik október 23-i nemzeti ünnepünk alkalmából, a másik Kodály december 16-i születésnapja körül, a harmadik tavasszal a magyar kultúra napja alkalmából adandó ünnepi hangverseny. Ami nagy horderejű és komoly munkát igényel, a november 19-étől 22-éig tartó VII. Magyar Kodály Zoltán Kórusverseny, ami a magyar kórusok minősítésének legmagasabb fóruma. Any nyíiban változott az idei kórusverseny az eddigiekhez képest, hogy mostantól A és B szinten lehet indulni, ami azt jelenti, hogy az A szinten induló kórusoknak kötelező darabot is kell énekelniük. Tehát azok a kórusok, amelyek jobb hely-

zetben vannak, vállalhatják ezt, és azok, amelyeknek nehezebbek a körülményeik, a B kategóriát vállalhatják, mert ebben szabadon választott programot énekelhetnek, amelyben nincs kötelező darab.

- **Akárcsak az alsó és az emelt szintű érettségi. Tényleg kell ez a két különböző, A és B lépcsőfok?**

- Úgy éreztük, hogy kell, mert azt tapasztaltuk, hogy elbátortalanodtak azok a kórusok, amelyeknek túl nehéz volt egy-egy kötelező darab, ezért nem jöttek el a következő megmérettetésre. Azt gondoltuk, hogy hátha több kórust rá tudunk bírni arra, hogy eljöjjen a Budapesten megrendezendő kórusversenyre, ha azoknak is adunk lehetőséget, akik nehezebb körülmények között élnek.

Kocsis Klára

SVÁJC ILLATA

Igazán zavarban vagyok, hiszen a 2015. júliusi–augusztusi Európa Cantat Pécs résztvevő 47 országának több mint száz kórusából kiválasztani egyet-egyét, és interjút készíteni a karnagyával igencsak hálátlan feladat az újságíró számára, hiszen joggal érheti az embert az a szemrehányás, hogy miért pont őt választotta, mikor mások is voltak ugyanolyan jók. Ez igaz, de meg kell érteniük, hogy egy olyan nagyszabású fesztiválon, ahol ugyanabban az időben más-más helyszínen egyszerre több hangverseny volt – néha három vagy még ennél is több –, egyszerűen lehetetlen volt mindegyikre elmenni. Így az általam választott kórusokról, karnagyokról is ezek a körülmények döntöttek. Egyszóval minduntalan a bőség zavarával küszködött a közönség is.

Ezen morfondírozva tértem be az EC-fesztivál tíz napon át tartó koncertzuhatagának félideje tájékán, július 27-én délután a pécsi Irgalmasok templomába, hogy meghallgassam a **svájci Choeur Laudate Kórus** aznapra hirdetett hangversenyét. (Az Irgalmasok temploma a Széchenyi tér alján, a Zsolnai-kút tőzomszédságában magasodó impozáns épületként másodhegedűsként uralja a teret.)

Kíváncsiságomat az keltette fel, hogy a műsorfüzet ezt a svájci kórust a **Pécsi Kamarakórus**sall összekapcsolva, közös hangversenyt ígért erre az alkalomra. Mivel az EC Pécs egyik fő jellegzetessége az volt, hogy zömében ilyesfajta „páros” koncerteket kínált, most se lepott meg, hogy itt is két kórus lép fel egymás után. Már csak azért is érdekesnek ígérkezett ez a hangverseny, hogy miként fest majd a két kórus egymással összehasonlítva, egymás közös fénytörésében, hiszen a világhírű Pécsi Kamarakórust régebben gyakran érte az a vád (vagy éppenséggel bók?, ki tudja), hogy a hangzásvilága nem magyaros, hanem úgymond „nyugat-európaias”. Nos, hallgassuk meg az „echte” nyugat-európai svájci és a pécsieket egymás után, aztán majd meglátjuk, mi lesz az összehasonlítás végeredménye.

Jelentem, igencsak különböztek egymástól hangzásvilágban, és még eklatánsabban kiütközött a pécsi kórus másokéval össze nem téveszthető, jellegzetesen pannón, bársonyosan derűs hangzásvilága és a svájci, nyugat-európai éneklési stílus közti különbség. De hát az ördög mint tudjuk, mindig a részletekben van.

A svájci Choeur Laudate karnagyát, **Robert Joostent** a közös hangverseny utáni percekben csíptem el pár szóra.

- **Fiatal kórus fiatal karnagyaként mi a benyomása az Európa Cantat Pécsről?**

- Első ízben járunk Pécsre, fiatalos érdeklődéssel és kíváncsian érkeztünk ide. Elégedett vagyok az itt látottakkal-hallottakkal, sok hangversenyen vettünk részt hallgatóként, számos tapasztalatot szereztünk arról, hogy más kórusok hogy énekelnek. Külön megtiszteltetés számunkra, hogy itt és most az Irgalmasok templomában a nagy hírű Pécsi Kamarakórusal együtt énekelhettünk.

- **A Choeur Laudate egyházi és amatőr kórus. Miként befolyásolja ez a repertoárjukat?**

- Amiatt, hogy egyházi és amatőr kórus vagyunk, nem engedjük korlátozni saját magunkat abban, hogy kizárólag egyházi műveket énekeljünk és különösen nem engedünk abban, hogy amatőr, vagyis gyenge színvonalon énekeljünk. Eppen ellenkezőleg. Igyekszünk nyitottak lenni a teljes európai kórusvilág és a világi kóruskultúra iránt is, és ez tükröződik a repertoárunkban is, mostani összeállításunkban is.

- **Svájc soknemzetiségű ország. Ez miképpen befolyásolja akár a kórusa hangzásvilágát, akár a repertoárját?**

- Svájc valóban soknemzetiségű, ez az egyik fő jellemző vonása. Ez alakította ki a kórusunk sajátos hangzásvilágát is, és ez szabja meg a választott műveinket is. Olyan zenéket próbálunk énekelni a különböző országok kultúrájából, amelyek az európai sokszínűséget tükrözik. De nemcsak az európai zene sokszínűségét próbáljuk közvetíteni, hanem az Egyesült Államok-beli és az orosz zene se idegen tőlünk. Ami az afrikai zenét illeti, az egyelőre érintetlen terület számunkra, persze lehetséges, hogy fogunk azzal is foglalkozni, és majd bevesszük a repertoárunkba a fekete földrész kultúrájának kórusműveit is.

- **Mi teszi különlegessé, egyedivé a Choeur Laudate kórust?**

- Ami különleges a kórusunkban, hogy sok nemzetiségből jöttek a kórusunk tagjai, de ezek a különböző kulturális késztetések szépen megférnek egymás mellett, viszont a kórus egységes hangzásvilágát alakított ki ezeknek a különböző stílusje-

gyeknek az összegyűrásából.

- **Talán éppen ezért is szól másképpen az önök kórusa, mint más kórusok.**

- Az, hogy Svájc soknemzetiségű ország, egyúttal azt is jelenti, hogy különböző országokból jött karnagyaink vannak, akik legalább tizenöt ország

stílusjegyeit képviselik. Svájcnak vannak olyan kórusai, amelyek ezeket tiszta formában közvetítik, és vannak olyanok is – mint például a miénk –, amelyek ezekből egységes, új hangzásvilágot alakítottak ki.

- **Sok sikert a továbbhaladáshoz sajátos útjukon.**

Kocsis Klára

INTERJÚ NEMES JÓZSEF KARNAGY ÚRRAL

Nagydíjat nyert a **Lautitia Ifjúsági Vegyeskar** az olaszországi Arezzóban megrendezett nemzetközi kórusversenyen! Az előkészületekről, a megmérettetésről, a felejthetetlen olaszországi napokról és a jövőbeli tervekről **Nemes József** karnagy úrral beszélgettünk.

- **Hogyan jutottak el az arezzoi versenyre?**

- Úgy gondoltuk, ha lenne rá lehetőségünk, nagyon szívesen részt vennénk ezen a rangos megmérettetésen, így elküldtük a szükséges jelentkezési dokumentumokat Arezzoba. A helyi művészeti bizottság minden alkalommal nyolc-kilenc kórust választ ki erre a versenyre, s nagy örömünkre mi is köztük voltunk.

- **Hogyan állt össze a csapat?**

- Az aktuális kórus összeállítása mindig az egyik legkényesebb kérdés, mert a kóruscsalád fantasztikusan jó hangú énekesekből áll. Nem könnyű az ilyenkor meghozandó döntéseket érzelmileg feldolgozni, de muszáj. A válogatás során mindig szigorúan szakmai szempontok érvényesülnek, így történt ez most is. A 32 fős csapat magját a Budapesti Nemzetközi Kórusversenyen remekül szereplő kamarakórus alkotta, s hozzájuk választottam még olyan hangszínű énekeseket, amelyeket a kórusművek megkívántak.

- **Kikkel kellett összemérniük a tudásukat, tehetségüket?**

- A kategóriánkban indult még két magyar kórus (egy budapesti vegyeskar és egy veszprémi női kar), két spanyol, egy japán, egy Fülöp-szigeteki és egy horvát vegyeskar.

- **Hogyan zajlott a verseny?**

- Minden kórusnak kötelezően legalább három kategóriában kellett elindulnia. A mi énekkarunk a vegyeskari, a kortárs és a folklór szekcióban mérette meg magát. A nagydíjas versenyen való indulásunk jogát – ahol a japánokkal és az egyik spanyol kórusal versenyeztünk – a kortárs kategóriában nyújtott teljesítményünkkel nyertük el a zsűri és a művészeti bizottság döntésének értelmében.

- **Szavakba lehet valahogyan önteni azt az érzést, melyet abban a pillanatban élt meg, amikor a Lautitia név hangzott el abszolút győztesként az eredményhirdetésen?**

- Nem szeretnék álszerénynek tűnni, de miután korábban már hallottuk a japánokat és a spanyolokat is énekelni, a nagydíjas versenyt mi igazából jutalomjátéknak tekintettük inkább. Úgy indultunk neki, hogy mindegy, mi lesz, mi jól érezzük magunkat, s énekelünk egy jót. Így is történt. S bár éreztük, hogy nagyon jól sikerült az előadásunk, az eredményhirdetésen is úgy ültünk, hogy ezeket a versenytársakat azért nem nagyon lehet legyőzni, hiszen esetükben felnőtt, professzionális énekkarokról van szó. Mindezek ismeretében, amikor a mi nevünket mondták ki, el lehet képzelni, hogy az mennyire fantasztikus érzés volt, de szavakba önteni nem nagyon tudom.

- **Ez teljesen érthető.**

- Igen. És persze már a győzelmi mámor első pillanatában az is megfogalmazódott bennem, hogy ez azért hatalmas teher is lesz innentől kezdve, hisz nagyon magasra tettük saját magunknak is a léceket.

- **Nagy presztízse van ennek az eseménynek zenei berkekben?**

- Rendkívül nagy. Az arezzoi verseny a hat legjelentősebb nemzetközi kórusverseny egyike.

Ezek mindegyike egy rendszer szerint működik a helyszínt biztosító európai városokban: Debrecenben (ez a Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny), Várnában, Toursban, Tolosában, Mariborban és Arezzóban. Ezekben a megmérettetések először is kategóriagyőzteseket, majd a legjobbak külön versengésén egy-egy nagydíjast választ a nemzetközi zsűri. Mindezek után következik a versenyek versenye: a Kórusmuzsika Európa Nagydíja – minden évben a hat város valamelyikében. Ezen a helyszínen már csak a nagydíjasok énekelnek.

- **Milyen programokkal jutalmazta meg magát a kórus a verseny után?**

- Egy jutalmat már a verseny előtt megelőlegeztünk magunknak, hiszen az Arezzo felé vezető úton megálltunk és szétnéztünk Velencében. Aztán az eredményhirdetés után volt egy „nem alvós” esténk sok-sok józú beszélgetéssel – többek között arról, hogy milyen darabokat énekeljünk a ránk váró nagy versenyen... Másnap átmentünk Rómába, megnéztük a Vatikánban a csodálatos Szent Péter Bazilikát, a Sixtus-kápolnát, a következő nap pedig

a Colosseumot és a város egyéb látványosságait. Mind-mind csodálatos élmény volt!

- **Úgy hírlík, metrózott is egy jót a kórus...**

- Igen, ez egy nagyon kedves történet. A metró népét megleptük ugyanis egy előre nem tervezett produkcióval.

- **Hogy is volt ez?**

- A Spanyol lépcsőnél lementünk a metrómegállóba, mely rettenetesen nyomasztó volt. Ekkor tá-

madt valakinek a kórusból az az ötlete, hogy énekeljünk egyet. Mi rá is zendítettük, közben azonban megjött a metró. Ez persze nem zavart bennünket, s úgy szálltunk fel a szerelvényre, hogy folytattuk azt a dalt, melyet elkezdtünk az állomáson. Az utazóközönséget annyira elbűvöltük, hogy nem lehetett abbahagyni a spontán koncertet, így aztán végigénekeljük az egész metrótutat. Egészen biztosan életem legjobb élményei között fogom ezentúl emlegetni ezeket a pillanatokot. Ilyen leírhatatlan élményekkel feltöltekezve jöttünk haza Magyarországra.

- **Adódik a kérdés: hogyan tovább?**

- A kihívások nem értek azzal véget, hogy megéltük és megnyertük ezt a versenyt. Az a tény, hogy jogot szereztünk arra, hogy a versenyek versenyén

a **Kórusmuzika Európa Nagydíj**ért induljon a kórus Várnában, felülír minden korábbi tervet. Ez egy nagyon nehéz megmértetés lesz, a megszokott tíz-tizenkettő helyett harminc percen keresztül kell majd énekelnünk – értelemszerűen a legnehezebb művekből válogatva. A vegyeskarnak szinte nem is lesz más feladata ebben az évben, „csak” az erre való készülés.

- **Lehet már tudni, hogy kikkel kell majd versenyre kelni a nagydíjak nagydíjért jövő májusban?**

- Nagyrészt igen. Eddig öt kórus kvalifikálta magát: rajtunk kívül a budapesti Magnificat, két amerikai nagy vegyeskar és egy olasz kamarakórus. Novemberben fog kialakulni a teljes mezőny, amikor a tolosai versenyen is kihirdetik a nagydíjasat.

- **Szeretettel gratulálunk a csodálatos eredményhez, és sok sikert kívánunk az elkövetkezendő kihívásokhoz!**

Szoboszlai Csaba

BARTÓK BÉLA EMLÉKEZETÉRE halálának 70. évfordulóján

Bartók életét egy alattomos betegség, a fehérvérűség szakította félbe, életének 65. évében, 1945 szeptember 26-án.

Halála előtt néhány nappal a new yorki West Side Hospitálban meglátogatta egy magyar származású orvos. „*Ha tudná - mondotta neki -, hogy milyen nehéz bőrönddel megyek el, mennyi megírtnivaló van még benne.*”

Thomas Mann, a Nobel-díjas humanista író így emlékezett meg Bartókról: „*Valahányszor csak láttam, vele beszéltem, mindenkor lelkem mélyéig megkapott nemcsak lényének szeretetreméltó volta, hanem fennkölt és tiszta művészegyénisége is.*”

Yehudi Menuhin, a 20. század egyik kiemelkedő hegedűművésze ezt írta tömören Bartókról: „*... jól ismertem tulajdon meg nem alkuvó jellemét.*”

Bartók azok közé tartozott, akik meg akarnak változtatni minden rosszat, amit a földkerekségen felfedeznek. Ezért bátran nézett szembe mindenkor a változó arculatú valósággal. A mélylélek titkait kutatta, az emberekben megbúvó angyali és ördögi cselekedeteket figyelte, és a tudatokon túli hatások megnyilvánulásait vizsgálta. A nyers igazság és a végzetes őszinteség nyegerét fogyasztotta. Hirdette, hogy az élet nem vígasság! Vallotta, hogy az ember küzdésre született. Magányos istenkeresőként élt. Legalapvetőbb gesztusaival is fölrázni igyekezett.

Megtisztító lelki viharokat kívánt teremteni.

Bartók erkölcsisége napjainkban is aktuális: „*Az én igazi vezéreszmém - nyilatkozta - a népek testvérré válásának eszméje, minden háborúság és minden viszály ellenére.*” Előremutató fáklavivő volt! Példakép lett és marad is. Harciasan szólt az embertelenség ellen!

„*A kékszakállú herceg vára*” c. operájának és „*A fából faragott királyfi*” c. táncjátékának írója, Balázs Béla verset írt Bartókhhoz, melynek versszakából ezek az őszinte és valós mondatok tűnnek ki: „*Mi fáj neked? Mint kivont pengét hordod magadat. Bizony zenéd nem andalító mámor. Karvalykarmokkal csapsz a zongorába. Kellemes nem vagy, sem mulattató. Láttalak keresni zord néma tájak között dalt, népdalt, magyart. S melyet találtál, el nem eresztett többé.*”

Bartók a magyar népzene szisztematikusan „*kincsnek*” nevezte. Egy népdalfeldolgozásokat tartalmazó kiadványt ajánlva ezt vetette papírra: „*Akik örömeiket lelik ezekben a dallamokban, ezekben a versekben, gondoljanak hálával azokra, akik ezt a kincset annyi vihar és viszontagságon keresztül megőrizték: a magyar falu népére.*”

A népdalokat Bartók „*tanítómesterének*” is tartotta. Azok – állította – „*egy zenei gondolat*

Bartók utolsó itthon készült fényképe

páratlanul tömör, minden felesleget elkerülő mintái.”

Yehudi Menuhin Bartók zenéjéről ezt írta: „zenéje mentes minden sallangtól, szentimentalizmustól, éppen olyan pontosan csiszolt, mint arcvonása, s éppoly átható, mint tekintete.” Egyéni stílusáról azt állapította meg, hogy „egyaránt jellemző az egyszerűség ereje, a legcsodálatosabban képzett elme kulturált látomása és a technika csiszoltsága.” Menuhin azt is felfedezte Bartók zenéjében, hogy a magyarság és más népek népdalain „keresztül” őskori forrásokat érint meg és vulkáni mélységekbe merül le.

Ettől válik Bartók zenéjének ritmikája gerinces-sé, dinamikája démonivá, dallamjárásai gyakorta erőteljesebbé és éteri finomságúakká.

Lengyel Menyhért „A csodálatos mandarin” c. táncjáték írója ekképpen emlékezett meg arról az élményről, amikor 1918-ban Bartók, a volt tanára, Thomán István lakásán elzongorázta a Mandarin

zenéjét: „Fantasztikus hatással volt ránk, eltűnt a régi melódia és az új nagyszerű zeneiség zengett át rajtunk.”

Bartók zenéjében erőteljesen létezik a természet is, mert nem csak barátja volt a természetnek, hanem művészete számára is felfedezte azt. Mondanivalóinak kifejezésére szívesen használta a természettel összefüggő költészetet. Magasrangú példája ennek a „Cantata profana” c. műve, amelyben kilenc szép szál legény az erdő sűrűjében szarva-

Pátzay Pál: Bartók-plakettje

sokká lesz, és szájuk nem iszik többé pohárból, „csak hűvös, tiszta forrásból.” A műben Bartók természetszeretetről és az emberiség mindenkori szabadságvágyáról fest megrázó freskót.

Bartók zenéjének nemcsak többféle, hanem különféle sajátossága is van. Dallamvilága a magyar és más népzenei rokon, de a hangok foglalata következetesen szigorúbb azoknál. Harmóniai különös lélekről, acélos élni akarásról és fanyar humorról is szólnak. Az ideálisnak és annak meg nem valósulása teremt meg benne a groteszket és az ordító tragikumot. Hangzatai átváltoznak zörejhangerű hangzatokká és dallamai is eltorzulnak ilyenkor. Egyedülállóan tudja fölidézni a félelmet és a nyugtalanul mozgó és száguldó világot is. És tudja zenéjével Bartók az embert magához is ölelni! Színpadi műveiben az emberiség legbelsőbb érzéseiről és tetteit mozgató vágyairól örökített meg magasrendű zenei kép-és jelenet sorozatokat.

Kortársa, Arthur Honegger az állította Bartókról: „... olyan zeneszerző, aki állhatatos pontossággal és szorgalommal szervezte meg tulajdon fejlődését.” A francia zeneszerzők másik neves alakja, Francis Poulenc így vélekedett róla: „Bartók századunk egyetlen híres zeneszerzője. Amerikában halt meg, ezt a sors keserű figyelmeztetésének érzem. – Valahányszor rá gondolok, egy szent képe jelenik meg előttem.”

Bartók földi maradványa 1988 óta magyar földben, a budapesti Farkasréti temetőben nyugszik.

Dr. Várnai Ferenc

TAMÁS GERGELY ALAJOS születésének 100. évfordulóját ünnepelték

A Páter Tamás Alajos Alapítvány szervezésében, 2015. szeptember 19-én a Budai Ferencesek templomában tartottak hálaadó szentmisét, majd azt követő hangversenyt a 100 éve született ferences karnagy, zeneszerző Páter Tamás Alajos emlékére.

Windisch István, az Alapítvány korábbi elnöke köszöntötte a megjelent vendégeket és résztvevőket. A szentmisét P. Bán Jónás plébános mutatta be, megemlékező beszédet P. Hegedűs Kolos atya mondott, aki legjobb ismerője Tamás Alajos munkásságának. Rövid részletet emelünk ki az elmondottakból, a zenei irányultságát illetően. – *Elsőként Pécsent Agócsy László figyelt föl zenei tehetségére. Kodály Zoltán egy hangverseny hallatán Zeneakadémia tanulmányok végzésére biztatta az ifjú pátert. Ottani tanárai Harmat Artúr és Bárdos Lajos voltak. Kivételes, karizmatikus egyénisége képes volt a legnehezebb időben, Budapest ostromát követően, a romos Margit körúti Ferences templomban kórust szervezni. Két évvel később már megalakult a Kapisztrán Szimfonikus Zenekar, majd Gyer-*

mekkar és Gyermekzenekar. A gyönyörű hangversenyek sorozata 1951 után megszakadt. Karmesteri munkája háttérbe szorult, Ő maga az áldozatok közé került, háromnegyedévi fogásba, ami egészségét erősen megrendítette. Zeneszerzői munkásságát azonban rendületlenül folytatta. – Így művei során elevenen tovább élhet a következő generációk tudatában. A férfikor derekán 52 éves korában elhunyt, kivételes adottságokkal megáldott jeles egyéniség.

A szertartás alatt közreműködött a **Monteverdi Kórus**, kibővülve a régi **Kapisztrán Kórus** tagjaival. Vezényelt dr. Kollár Éva Liszt-díjas karnagy, aki már ifjú korában énekes volt az egykori Kapisztrán kórusnak és sok neves

hangverseny, gazdag zenei élmény őrizője. A liturgia során felhangzottak részletek T. L. da Victoria: O magnum mysterium c. miséjéből és Tamás Alajos: Missa populi miséjéből. Orgonán közreműködött: *Németh Sándor és Krasznai Gáspár*.

Az ezt követő hangversenyen a zene szárnyán szállt a szeretetteljes megemlékezés, hiszen a kórusok műsorán Tamás Gergely Alajos művei kerültek előadásra.

A **MOM-Lampart Kórus** műsora: Szent Márton ének; Memento; O memoriale. Vezényelt: *Z. Juhász Irén*, zongorán közreműködött: *Bodnár Gábor*.

Az **Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusa** műsora: Ave Maria; Szeretet himnusza. Vezényelt: *B. Horváth Andrea*. Zongorán közreműködött: *Németh Sándor*.

Monteverdi Kórus műsora: Fekete Mária; Mária neve. Vezényelt *Kollár Éva*. Zongorán közreműködött: *Krasznai Gáspár*.

A karnagyoknak áldozatos munkájáért köszönetet mondott – szép virágcsokor kíséretében – *Szilárdi Ferencné* az Alapítvány elnöke

Az Összkar előadásában a Szent Ferenc himnusz szólalt meg,

majd a régi hagyományokhoz híven a közönség énekével egyesülve hangzott fel a „Hunyadi bízzál” Radó Polikárp mindenkor aktuális szövegére komponált Nándorfehérvár 1456 című oratóriumának ismert dallama. Ezt követően vonult át valamennyi résztvevő koszorúzásra a Tamás Gergely Alajos emléklakettet őrző templomi részhez.

A korán sötétedő kellemes estében, a templom udvarában még egy barátságos hangulatú agapé részesei lehettek a jelenlévők. Örömteli találkozás volt az emlékezés és tovább gondolkodás jegyében. Köszönettel vették körül *Kovács Mártát*, aki lelke és élő lelkiismerete a Páter Tamás Alapítványnak. Pályázatokkal mindig újabb és újabb kórusokat nyer meg a megemlékező hangversenyeknek, továbbéltetve névadójuk emlékét, aki varázslatos egyéniséggel oly sokakat juttatott a zene megismeréséhez és szeretetéhez.

Az évforduló ünnepi előkészületeiről már hírt adtunk e lap hasábjain és örömmel állapíthattuk meg, hogy többen is jelentkeztek az egykori énekesek és hangszeres zenészek közül. Így most közölhetjük az egyik írásban megküldött autentikus visszaemlékezést.

Márkusné Natter-Nád Klára

SZUBJEKTÍV GONDOLATOK A KAPISZTRÁN ZENEKARRÓL ÉS VEZETŐJÉRŐL, PÁTER TAMÁS GERGELY ALAJOSRÓL

Azt szokták mondani: a dolgok idővel meg szépülnek. Bizonyosan általában így is van. De mi van akkor, ha eredendően szép és jó valami. Mi van akkor, ha egy zenekar és annak karmestere elismerten szépen és igényesen muzsikál?

Természetesen az emlékezés, az együtt töltött próbák és előadások élménye tovább él a résztvevőkben.

Persze a fő „felelős” maga a karmester. A jó hangulatú, igényes próbák, a precíz összeszedett figyelem és az ihletett előadás letéteményese. Ez jellemezte leginkább a mindannyiunk által szeretett és tisztelt *Lojzi bácsi* munkásságát.

Több éves zenekari és egyházzenei gyakorlat után hívtak a Kapisztrán Zenekarba. Igencsak tartottam a jó hírű zenekar vezetőjétől. Az első órák szorongása után azonban kellemes melegség töltötte el szívemet. Egyre inkább vártam a következő alkalomra. Egyre inkább egy nagyszerű, összetartó

közösség tagjának éreztem magam. A sok blattolás persze komoly koncentrációt igényelt. De mindig éreztem a kollégák segítő hozzáállását.

A számomra még ismeretlen művek kényes szóló állásaira időben figyelmeztettek és így már előre átnézhettem az aktuális játszani valót. Külön szeretettel és tisztelettel gondolok néhai *Kovács Imre* tanár úrra, akinek e téren is sokat köszönhetek. Meg kell említenem a koncertmester *Répássy Györgyi* szeretettel teli figyelmét, amely bizonyosan emlékezetes marad mindazok számára, akik a zenekarban játszottak. Mindig éreztük *Lojzi bácsi* „félő”, együtt érző támogatását, a jól sikerült szólók után a szeméből sugárzó elismerés megnyilvánulását. Jó volt vele együtt muzsikálni! Nem véletlen, hogy sok-sok kitűnő muzsikust tudott megtartani zenekarában. Olyanokat pl. mint *Bodonyi István*, *Kanizsai Béla*, *Valusek Béla*, vagy éppen *Varasdy Ernő*.

A zenekar szereplései a kórusral, az orgonistával és a kitűnő szólistákkal különös élményt jelentettek. Máiig emlékezetes - többek között - *Gábor Artemisz*, *Czanik Zsófia*, *Barlay Zsuzsa*, *Tiszay Magda*, *Réti József* és *Várhelyi Endre* fellépése. Jóleső érzéssel emlékezem

– többek között – Haydn Teremtés oratóriumának előadásaira, Verdi Requiem-jére, Dvorák Stabat Mater-ére, vagy Haydn, Gounod, Beethoven, Puccini miséjének előadásaira és arra, amikor un. „betét számok” voltak a misében, amelyekben nem kellett játszanom és a kórusban énekelhettem.

Lojzi bácsi zeneszerzőként is maradandót alkotott. A hagyományokra épülő, olykor népi hangvételű, egyéni, modern hangvételű számos kompozíciója bizonyítja ezt. Gondoljunk csak pl. a Nándorfehérvár 1456 c. oratóriumára vagy gyermekeknek, gyermekzenekaroknak írott műveire, illetve felnőtt kórusok részére készített gyönyörű motettáira. Az általam vezetett Ádám Jenő Zenekar is több alkalommal szólaltatta meg szerzeményeit. Szt. Pálnak a korinthusiakhoz írott levele alapján a Leövey Gimnázium énekkarával (vez. *Emődi Györgyi*) szólaltattuk meg „A szeretet himnusza” c. kantátáját. Az **Ádám Jenő Általános Iskola Énekkarával** (karnagyok: *Alpárné Baranyai Rita* és *Szalay Katalin*) több alkalommal – szép sikerrel – adtuk elő a József Attila versére komponált „Betlehemi királyokat”,

vagy Ady Endre örökbecsű költeményének megzenésített változatát a „Kis karácsonyi ének”-et.

Természetesen egy ilyen kis megemlékezés messze nem adhatja vissza a teljes valóságot. Nem kívánja az előadott, vagy a Lojzi bácsi által komponált műveket, előadókat felsorolni. Nem is ez a célja. Csupán tisztelgés, szerény megemlékezés szeretne lenni a 100 éve született kiváló ember előtt.

Számomra a leírt események az idő múlásával nem szépültek meg. Ezek akkor is, most is szépek és feledhetetlenek maradtak!

Lojzi bácsi emberi és művészi nagysága – immár több évtized után – ma is úgy él bennem, ahogy egykor megismerhettem.

Szentmáry Kálmán

PRÁGAI NYÁRI KÓRUSTALÁLKOZÓ 2015

A forróságtól pihegve éppen csak hazazakatoltunk guru-lós bőröndjeinkkel, máris egymást érték a netre feltöltött prágai fotók, videók, mert hát az élményeken nem fogott a hőség. Jólesett újra átélni, ráérősen átböngészni a megörökített pillanatokat a varázslatos Prágáról, a kórus szerepléseiről.

Négy napot töltöttünk a cseh fővárosban egy januári felhívásra jelentkezve. A szervezők a világ minden tájáról várták az énekkarokat nem versengés céljából, hanem azért, hogy együtt énekeljünk, ismerkedjünk más nemzetekkel és ismerkedjünk Prága szépségeivel.

Július közepén csütörtöktől vasárnapig négy helyszínen zengett az ének 14 nemzet 39 kórusának az előadásában ezernél is több torokból.

Magyarországot 6 kórus képviselte, köztük az **Ajkai Pedagógus Női Kar**.

30 perces műsorunkat két óvárosi templomban mutatuk be. Pénteken a XI. században alapított Szent Kliment templomban, szombaton pedig a gyönyörű, gótikus Szent Márton templomban léptünk fel, amelynek ódon falai közt a XV. században Husz János, a híres cseh reformátor prédikált, hirdette egyházmegújító tanait, amelyekért aztán máglyahalálra ítélték.

A történelmi helyszínek méltósággal fogadták be a sokszínű, soknyelvű műsorokat.

Kórusvezetőink, *Petheő Balázsné* és *Cserháti Csilla* jóvoltából mi négy évszázad kórusirodalmából szemelgettünk; Händel barokk oratóriumrészlettől a XX. századi angol és amerikai szerzők darabjaiig.

Kodály kórusművei, Dsida Jenő Tóth Péter által megzenésített Lángok című verse, Karai csángó népdalfeldolgozása igazán színes, hangulatos perceket szerzett a hallgatóságunknak. Ebben persze komoly szerepe volt karmestereink mellett *Vörös Jánosné Klárinak*, hűséges zongorakísérőnknek is, aki minden arcrándulás nélkül fogadta a legváltozatosabb minőségű és korú hangszereket, és bravúrosan koncentrálna festette alá zongorajátékával a kórus előadását.

A koncertek mellett szerencsére maradt idő a városné-

zésre is. Az égiek kitétek magukért, 35 foknál nem adták alább, de lelkes, energikus idegenvezetőnk, *Gita Kruková* – fittyet hányva a kánikulára – Prága minden szépségén gyalogosan végigkalauzolt bennünket. Történelemismerete, humora, kedves cseh-akcentusú magyarsága elbűvölte a csapatot, így csak néha jutott eszünkbe, hogy tulajdonképpen már tizenegy-két kilométert hagytunk magunk mögött.

Jártunk a Hradzsínban, a Szent Vitus székesegyházban, sétáltunk a Károly-hídon, a Vencel téren, az Arany utcácskában, mindent megtudtunk a Lőportoronyról, a Zsidónegyedről, meghallgattuk az Orjol harangjátékát, sőt szombat estére – amikor még maradt egy kis jártányi erőnk – megszervezt számunkra egy moldvai hajókázást is finom vacsorával és jóféle prágai sörökkel.

Szép volt, jó volt, tartalmas volt ez a pár nap: sikeres szereplések, gyönyörű látnivalók, jóízű esti tereferék – újabb közös élménnyel gazdagodott a kórus. Jó lesz majd emlékezni erre, amikor jövőre, a 30. kórus-születésnapra készülődve csokorba szedjük a közös emlékeket.

Az Ajkai Pedagógus Női Kar nevében:

Kocsisné Gyimóthy Éva

A CANTUS AGRIENSIS KÓRUS FRANCIAORSZÁGBAN TURNÉZOTT

A Csokonai díjas **Cantus Agriensis Kórus** július 6-13 között franciaországi koncertkörúton vett részt. Előbb az Arnas-i Ecce Musica Kamarakórus vendégeként a híres Beaujolais borvidékre látogattunk, ahol a Villefranche sur Saon-i székhelyű Beaujolais Kulturális Központ által szervezett nívós fesztiválon szerepeltünk, majd Eger testvérvárosában, Maconban adtunk nagyszerű koncertet.

Az idén 35. alkalommal megrendezett, nagy hagyományokkal bíró „Kontinensek és kultúrák találkozása Beaujolais-ban” fesztiválnak sok neves vendége volt már. Az idei év művészeti védnöke *Rhoda Scott* volt, aki a Cantus Agriensis első koncertje előtt két nappal lépett színpadra.

Az egeri együttes mindkét hangversenyét az „Exceptionnel!” (kivételes) jelzővel, valamint Bartók és Kodály nevével hirdették a plakátok és valóban, mind az Arnasi, mind a Propièrè-i templom színiültig megtelt zeneértő, a magyar zenére kíváncsi közönséggel. A fesztivál szervezőinek kérésére tisztán magyar szerzők műveit adta elő a kórus: a műsor Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Halmos László, Orbán György Lányi Ernő és Liszt Ferenc kompozícióiból került összeállításra.

A koncertek hangulata lépésről-lépésre, műről-műre fokozódott, ami végezetül Kodály felülmúlhatatlan kóruszímfóniájában, a” Mátrai képek”-ben csúcspontodott ki. A fesztivál-igazgató elmondása szerint a **Cantus Agriensis Kórus** koncertjei *Gergely Péter Pál* karnagy vezényletével kivételes sikert arattak, az expresszív előadás frenetikus fogadtatást váltott ki a közönségből.

A koncertek mellett alkalmunk volt a környék felfedezésére is. Látogatást tettünk a csodálatos Lyon városában, felfedeztük Villefranche rejtett középkori udvarait és túráztunk a Beaujolais borvidék lankáin. Fogadott bennünket az Arnas-i és a Beaujeu-i polgármester is. Ez utóbbi település az egész borvidék történelmi központjaként és névadójaként ismert.

Beaujolais-t és a Rhone régiót elhagyva Burgundiába indultunk, ahol a régió legdélebbi városában, Maconban vendégeskedtünk. Macon immár 30 éve Eger testvérvárosa, 2015 tehát fontos, jubileumi év. Áprilisban városunkban járt egy hivatalos maconi delegáció, amelynek vezetője, *Marie-Paule Cervos* alpolgármester asszony és *Habis László*, Eger MJV polgármestere fát ültettek a testvérvárosi parkban és oklevelet írtak alá a kapcsolatok folytatásáról.

A Cantus Agriensis kórusnak abban a megtiszteltetésben volt része, hogy *Marie-Paule Cervos* és a képviselő tes-

tület több tagja nemcsak a maconi városházán fogadta az együttest, hanem otthonukban látták vendégül kórusunk több tagját, így segítve a maconi Arpège kórusnak az elszállásolásunkban.

A hivatalos delegáció tagjaként szintén Egerben járt *Sylvie Sadovsky*, a Bijoux Ifjúsági Ház igazgatónöje is sokat tett azért, hogy jól érezzük magunkat: amellett, hogy ő is befogadott két egeri énekest, intézményében vendégül látta az egész kórust ebédre, valamint látogatást szervezett Beaune városába, ami az egész út egyik legemlékezetesebb kiránduló programja volt.

Maconi hangversenyünkre július 11-én szombat este került sor, a Szent Péter székesegyházban. Ezt a nagy templomot is sikerült megtöltenünk, jó négyszáz ember előtt énekeltünk, -egy Palestrina-mű és egy Biebl- motetta kivételével- itt is magyar repertoárt, fergeteges sikerrel! A koncert végén a vendéglátó Arpège kórusal közösen előadtunk két francia művet, a két karnagy, *Gergely Péter Pál*, illetve *Jean-Baptiste Piejak* vezényletével.

A Cantus Agriensis koncertje a két város közötti kapcsolat 30. évfordulójáról megemlékező jubileumi ünnepe sorozat első maconi eseménye volt. (A koncertet *méltató macon-i újságcikk is erre utaló alcímmel jelent meg.*) A folytatásra a hivatalos egeri delegáció novemberi látogatásakor kerül majd sor.

Eger, 2015-07-19

Tóth Judit

BÁRDOS LAJOS SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTÉSE 2015

A **Bárdos Társaság** megalakulása óta, immáron évtizedes hagyománnyá vált, hogy október 1-jén Bárdos Lajos Kossuth-díjas zeneszerző születésének napjára emlékezve megemlékezést tartanak, egykori lakóhelyén, Budapest II. kerületében, a Margit körút 64/b épületében.

A sok zöld növényvel díszített udvar meghitt

hangulatú ünnepség színhelye volt. A megjelent kedves vendégek, barátok és tisztelők köszöntése során kiemelt tisztelettel és örömmel köszöntötték a Bárdos Társaság megalakulása óta vezető társelnökeit – *Szőnyi Erzsébet* professzort a Nemzet Művészet – és *Daróci Bárdos Tamás* zeneszerzőt. Együttal megköszönve a társintézmények, A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége és a Magyar Kodály Társaság vezetőinek jelenlétét. A legfiatalabb generáció küldöttéi

is mindig résztvesznek ezen az évfordulós megemlékezésen. Ez évben a Dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskolából érkezett lelkes kisgyermekcsapatot üdvözölhettük, akik meglátogatva a Múzeumot jelen lehettek az ünnepélyen.

Nyitányként csendült fel, Bárdos Lajos – Kölcsény Ferenc költeményére írott kórusműve – a mindenkor aktuális, szívünkben élő

– „Nemzeti fény”. Akik énekeltek, a **Városmajori Kós Károly Általános Iskola tanulói**. Karnagyuk és énektanáruk *Hraschek Katalin*. Ő árulta el, hogy a hely szűke miatt nem a nagykórusral jöttek, hanem a 6/a osztály tanulói üdvözölhették itt. Akik nagyon ügyes gyerekek, szeretnek énekelni, jól tudják a műveket és nagy örömmel vállalták a szereplést.

A Nemzeti fény, elhangzott már előadásukban, egy évvel ezelőtt is a nagy jubileumi koncerten. De új művel is készültek. Ez alkalomra tanul-ták meg az „Édesanyámhoz” című művet. Ez a szép kórusmű mindnyá-junk lelkéhez szól. Szövegét *Lukin László* írta, aki hosszú éveken keresztül volt ezen a helyen a megemlékezések vezetője, – Őrá is már csak emlékez-hetünk, de a nemes hagyományt azóta is megszakítás nélkül folytatjuk.

Ismert a mondás: *Csak az hal meg, akit elfelejtenek
Örökké él, akit nagyon szerettek.*

Nos ez így igaz Bárdos Lajosra. Bár voltak életében nehéz és sötét esz-tendő, kellemetlen gáncoskodók, de nem törték meg őt, megvédte su-gárzó egyénisége, és az a sok szeretet, amely körülvette egész élete során.

Elsőként említem a családot, akik mindig körülötte voltak és vannak, – majd a hálás tanítványok – akik tisztelték, és csodálták – a kollégák és bará-tok, akik nagyra becsülték és elismeréssel adóztak átfogó nagy tudásáért. – És nekem még alkalmam volt megismerni idős korukban – azokat az egykori ifjú cserkészeket, – akik rajongással emlékeztek Bárdos Lajosra, aki megismertette, megtanította és énekelte velük a magyar népdalokat, amit örökre szívükbe zártak, és soha nem felejtettek.

Az elmúlt jubileumi év (a 115 éves születésnap) sokszorosan bizo-nyította ezt a szeretetet, amikor országsszerte többfelé tartottak emlékező hangversenyeket tiszteletére – és érdeklődéssel hallgatták a visszaemléke-zés szavait.

A magyar zenei élet nagyon sok tehetséges zeneszerző munkásságával dicsekedhet. A kórusok bőven válogathatnak az előadandó, bemutatás-ra kerülő művekből, – gazdag a kínálat. – De szinte minden hangverse-nyen őszinte elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy karvezetőink ügyesen válogatják össze műsorszámait, és méltó helyet kapnak Bárdos Lajos művei.

Ismét hivatkozom az elmúlt évre, amikor a jubileumi hangverseny után nagyon szép elismerő kritikát kaptunk, és a szerző, címül azt választotta: „Bárdos él!” Ezért köszönetünket kifejezve ezt kívánjuk, az elkövetkezen-dő évtizedekre is.

Így máris említhetem a közelmúltból, hogy augusztusban egy újabb kórus vette fel Bárdos Lajos nevét, a **Nyírcsaholyi Énekkar**, azon alka-lomból, hogy alapító karnagyukat köszöntötték *Haller Istvánt*, aki 1957-ben alapította a kórust, és a következő esztendőben már kivívták Bárdos Lajos személyes elismerését.

És még egy szép példát mondhatok: Júliusban, Pécsen tartották a ne-vezetes EUROPA CANTATOT. A nagy nemzetközi énekes találkozó, 4000 résztvevője volt a világ minden részéről. A sok külföldről jött zenei vezető mellett magyar kollégáink színe-java is tartott előadást, műhely-foglalkozást. A gazdag programból rögtön kiválasztottam egyet, és időben szerencsém volt azon résztvenni, mert Ordasi Péter, Liszt-díjas karnagy a Debreceni Zeneművészeti Egyetem tanára és a Szesztay Zsolt által ala-pított Bárdos Leánykar vezetője előadásának témája ragadott meg. Mit is választott? „Utazás a világ körül Bárdos Lajos Gyermekkarjaival”. Az angolul tartott ismertetőket követve a 6 tagú Leánykar szebbnél szebb Bárdos kánonokat, gyermekkari műveket mutatott be, ezzel nagy tetszés-aratva a külföldi látogatók körében.

Nos bátran vallhatjuk, hogy Bárdos Él. – Csak tegye meg mindenki a magáét, ott ahol erre lehetősége és alkalma van.

Így tett most a **Kós Károly Iskola kis kórusa** is, *Hraschek Katalin* vezényletével. Válogatást mutattak be Bárdos Lajos kánonokból, felhang-

zott a: Béres, vagyok béres, Csillagos ég, - és befejezésül: – Sej, haj, nincsen baj! Csengő énekükkel nagy tetszést aratva a közönség körében.

A megemlékező műsor befejezéséül a jelenlévők a ház falán lévő emléktábla koszorúzásához vonultak. A Himnusz eléneklését követően, a Csitári hegyek alatt szép népdalával, a közös éneklés örömeivel fejeződött be az ünnepség

A család összefogásából a házban létrehozott Múzeum, lehetőséget biztosít, hogy már ne csak évente egy alkalommal, hanem állandó jelleggel hirdesse Bárdos jelenlétét egykori lakóhelyén.

Márkusné Natter-Nád Klára

A MAGYAR ÉRTÉKEK NAPJA

Második alkalommal hirdette meg a Nemzeti Művelődési Intézet, valamint a Magyar Nemzeti Értékek és Hungarikumok Szövetsége a Magyar Értékek Napját 2015. szeptember 12.-én a budapesti Szent István térre. Az egész napos rendezvényt Dr. Pesti Imre ünnepi beszéde nyitotta.

Az estig tartó programok változatos forgatagában megfértek egymás mellett a különböző néptánc együttesek, színpadi előadások, kézműves bemutatók, hungarikumok, magyar értékek kiállítása.

A fiatalabb korosztály játszóházban lelhetted kedvét a Bazilika előtti hatalmas téren. Természetesen a különleges kulináris élvezeteket kereső magyar érdeklődők és külföldi turisták is széles választékból csemegézhetnek.

Az országos méretű, több ezer látogatót fogadó esemény a Bazilikába meghirdetett hangversennyel zárult, melynek főszereplője *Sebestyén Márta* volt, közreműködött a **Hunyadi Véndiák Kórus** *Sebestyénné Farkas Ilona* vezényletével, továbbá *Andrejszki Judit* (ének, csembaló), *Sofia Labropoulou* (kanun) és orgonán *Nagy Márta*, e sorok írója.

A műsor a XVI. századi magyar zsolttártól ívelt egészen a XX. század végéig. Hallhattunk Balassi Bálint fordítást, szlavón zsolttárt, moldvai csángó népdalokat, részletet Eszterházy Pál Harmonia Caelestis sorozatából *Sebestyén Márta* mélyen átélte előadásában.

A programban szereplő Hunyadi Véndiák Kórust Kodály Zoltán egykori tanítványa, *Sebestyénné*

Farkas Ilona dirigálta. A Bazilika akusztikája igen hálásan adta vissza azt a differenciált hangzást, melyet hihetetlen szuggesztivitással "csalt elő" a karnagy. Az igen hosszú visszhang nem zavarta se az előadókat, se a közönséget, mivel elegendő időt hagyott a kórusvezető a hangzás kicsengésére. Külön kiemelném a két Liszt mű megformálását, gazdag hangszínvilágát. Azt érezhette a hallgatóság, amit nagyon ritkán: ezt szinte el sem lehet másképp képzelni! Méltán érdemelte ki ez évben a kórus a IV. Keszthelyi Dalünnepen az arany minősítést.

A változatos magyar műsor (kivételet csak Hassler kórusműve, az „Ünnepre jöttünk” képezett) betekintést nyújtott az ősi népdaltól kezdve a műdalokon át egészen napjainkig. A *Sebestyén Márta*tól megszokott ihletett előadást a csembalón, orgonán közreműködő művésztsárai színesítették, valamint a különleges pengetős hangszer, a kanun.

Nagy Márta

MŰSOR:

Leo Hassler: Ünnepre jöttünk
 Halmos László: Minden földek Istent dicsérvétek
 Halmos László-Sik Sándor: Istennél az áldás
 Ne hagyj elesnem (XVI. századi zsolttár parafrázis Szlavóniából)
 Szokolay Sándor: Zsolttározó
 Szokolay Sándor: Miatyánk
 A fényes nap (estéli ima, csángó népdal)
 közreműködik: *Sofia Labropoulou* - kanun
 Kodály Zoltán: Stabat Mater
 Szentséges Szűz Mária (csíksomlyói ének)
 Liszt Ferenc: Salve Regina
 Csíksomlyói búcsús ének (Oh, én édes Jó Istenem)
 Liszt Ferenc: Ave Maris Stella
 orgonán kísér *Nagy Márta*
 Kedves álmot (Mária altatója, moldvai csángó népdal)
 Eszterházy Pál: Dormi Jesu (a Harmonia Caelestis sorozatból)
 közreműködik: *Andrejszki Judit* - ének, csembaló
 Daróci Bárdos Tamás: Bajai fohász
 Áldj meg minket Uristen (XVI. századi zsolttár Balassi Bálint fordításában)
 közreműködik: *Andrejszki Judit*
 Szokolay Sándor: Áldjuk Isten nagy kegyelmét
 szólo: *Andrejszki Judit*, orgonán kísér *Nagy Márta*

NépzeneSzó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

NÉPZENEI ESEMÉNYEK, 2015-BEN

Az ember azt hinné, nem történik semmi a népzenei berkekben. Pedig hát, zajlik az élet, a két nagy intézmény, amely összefogja a népzenei, igazán sokat tevékenykedik. Tudjuk, hogy a KÓTA-ról (Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége), és a Vass Lajos Népzenei Szövetségről van szó.

Mindkét testület évtizedek óta végzi a dolgát, csiszolja a gyémántokat, s ennek megfelelően, már sokkal mutatósabbak a viseletek, ahol még van, vagy az azt helyettesítő ízléses öltözékek. De ami ennél is fontosabb, szebbek, igazabbak a dalcsokok, ritkán fordul elő, hogy a mezei virágok közé, szivacsrózsa kerül (a metaforát *Birinyitől vettem kölcsön*).

A versenyek, minősítő módszere is hasonló, hiszen kétféle ciklusokban zajlanak, a végén mindenképp a legjobbat bemutató gálaműsorral, bár ez utóbbiban van némi eltérés.

Amíg a Vass Lajos Népzenei Szövetségben a ciklus második évének végén van a Kárpát-medencei Döntő, három elérhető fokozattal, egy központi helyen, addig a KÓTA-nak a befejező része, az Aranypávások „küzdelmé” a Nagydíjért, esetleg a Különdíjért. Am ezek a történetek különböző településeken vannak, ezzel lehetőségük nyílik a résztvevőknek egymás lakóhelyét, vidékét, műemlékeit, szokásait is megismerni, az összejövetelek alkalmával.

Hiszen talán a népzene megőrzése mellett, ez a legnagyobb előnye ezeknek a találkozásoknak, hogy rálátnak egymás életére, és a saját életüket is szebbé teszik a tágabb megismerés örömeivel.

A KÓTA Alsópáhokon tartotta idén az első „**Aranypáva Nagydíjas Verseny és Gála**” rendezvényét, amely május 30-án volt. Mint mindig, most is emelkedett, ünnepi hangulatban telt a nap, a legjobbak bemutatkozásával. Bizony zavarban volt a zsűri, hogy kit válasszon a remek társaságból.

Az ünnep nagyságát emelte, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Kultúráért Felelős Államtitkárságának ajándékként, e napra 400.000.- forintot adományozott, amelyet a négy legjobb csoportvezető kaphatott meg. Bizony itt is főtt az ítések feje. Végül is nagy volt az öröm, mert a helybeli (alsópáhoki) Bodzavirág Népdalkör vezetője, Füle Jánosné Kiss Hajnalka kapta, igazán megérdemelten, amiről a kitörő tapsvihar és az azt követő napok facebook bejegyzései is tanúskodnak. A következő „Különdíjas”, Kulcsárné Csejtej Mariann volt, aki Nématfalu Vadvirág Népdalkörét vezető nagy sikerrel, majd a Csesztregi Népdalkör, acélos hangú férfikarának remek vezetője, Molnár Ferencné Ilona kapta az elismerést jelentő 100.000.- forintot. Végül, de nem utolsósorban, Sebestyén Zoltán, a Kemenesmagasi

Citerazenekar és Népdalkör szorgos és lelkes irányítója zárta a kitüntetettek sorát. Ezúton is gratulálunk kitartó, nemes vállalásukhoz, amellyel hozzájárulnak a népdalok megőrzéséhez, továbbviteléhez és nem utolsósorban életünk, életük szebbé tételéhez.

Ha azt halljuk, Eger, akkor azt is tudjuk, hogy a zene minden műfaját hallhatjuk, élvezhetjük. Mégis! - Ahogy azt már sokszor megírtuk lapunkban -, a népzene ünnepe, három alkalommal van évente, de akkor duplán, hiszen mindig két-napos az esemény. Bár, az északi területek vannak előtérben, mégis az országnak több tájáról is kapunk ízelítőt.

Ebben az esztendőben, június 6-án és 7-én volt a nagyon színes, igen sokoldalú népzenei rendezvény ebben a gyönyörűsége történelmi, mondhatnám, Magyarország egyik legszebb városában.

Ez volt a **Ködellik a Mátra** elnevezésű rendezvény. Az ég tudja, miért, de amikor a végén összkarban énekelik a jelenlévők a címadó népdalt, valahogy mindenkinek elhomályosul a szeme.

A legutóbbi találkozás különösen szép és színvonalas volt, hiszen a két napon – Alsópáhokhoz hasonlóan –, itt is az aranypávások bemutatkozása zajlott, harc a Nagydíjért, noha egyéb fesztivál és dalverseny is volt.

Ezekben a napokban a sok csoport, szólista meghallgatása mellett, helyet kap egy-egy előadás, filmvetítés, természetesen, a népzenei továbbképzés, illetve művelődés érdekében. Bizonyára ennek köszönhető a korábbiakban már említve, hogy kézzel fogható a fejlődés, mind a hangzás, mind a megjelenés tekintetében.

Ezúttal különösen érdekessé, széppé tette a népzenei ta-

lálkozó, versenyt, hogy az első napon, a híres Szépasszony-völgyben, a Márai Látogatóközpontban énekelhettek a csoportok, szólisták.

Köszöntőt mondott *Kovács Katalin*, az Egri Kulturális és Művészeti Központ igazgatója.

Az eredményhirdetés után, a Bartakovics Béla Közösségi Házban hallgathatta a közönség *dr. Fehér Anikó* „Bartók Béla, az ember” c. érdekes előadását. Ezt – szerintem –, a világ egyik legszebb kisfilmje, az „Eltölt tőlem már minden” címmel, Bartók Béla nyomában, Erdélyben, *Birinyi József* alkotása követett. Nagy élmény volt Biri nénit látni, halani, aki, bár nem tudta biztosan, ki az a Bartók Béla, „csak” énekelt neki 1914-ben.

Az est a **Magyar Nemzeti Táncszínház** műsorával zárult, „Csárdás! Szerelem a Kárpátok alatt” című produkciójával, ugyancsak a Márai Látogatóközpontban, *Zsuránszky Zoltán* koreográfiájával és rendezésében.

Az Aranypáva Nagydíj-as Verseny második részére 30-án, vasárnap került sor, 17 csoport, illetve szólista szereplésével. Természetesen, – ahogy azt már megszoktuk Egerben –, a díjak között a finom egri nedű, és a hazai fonott kalács is szerepet kapott, mint a szép, a finom, a vidék, a szeretet, az összetartozás szimbóluma.

A díjátadás után, a délután legizgalmasabb eseménye a Gálahangverseny volt, hiszen az egyúttal rádiófelvételt is jelentett.

Szakmai vendég: *Vadász Ágnes*, a KÓTA főtítkára, a zsűrizés feladatát ellátta: *dr. Alföldy Boruss István*, a MR. Zenei Együttesek ny. igazgatója, *Birinyi József*, a KÓTA társelnöke, *Dévai János* etnográfus, a MR Népzenei Szerkesztőség ny. vezetője, *dr. Fehér Anikó*, a Duna Médiaszolgáltató Zrt. népzenei és világi zenei programszerkesztő, *dr. Gerzanics Magdolna*, népzenekutató, a Vass Lajos Népzenei Szövetség elnöke, *dr. Várnai Ferenc*, népzenekutató, zeneszerző.

A KÓTA részéről *Rozgonyi Krisztina* fogta össze az előkészítési munkálatokat, a mindenre kiterjedő figyelem, lebonyolítás, a házigazdai teendők maximális ellátása, mint mindig, most is, *Bimbó Zoltán*, az Egri Kulturális és Művészeti Központ munkatársának köszönhető.

* * *

A **Vass Lajos Népzenei Szövetség**ben idén a ciklus első éve van, de jelentős esemény volt május 17-én a Szövetség fennállásának 20. évfordulója, amelynek a budaörsi Jókai Mór Művelődési Ház biztosított helyet. Jelen voltak a legjobb csoportok országunk különböző tájegységeiből. Mint mindig, ezúttal is gyönyörködhattunk a határainkon túlról jött magyar népdalosok, népzeneészek egész sorában is. (Erdély, Kárpátalja, Délvidék, Felvidék – a Zoboralja. A magas színvonalú műsor jó alkalom volt arra, hogy érzékeljük azt a színes palettát, amely őrzi a régit, az eredetit, és amelyet a jövő számára is szeretnénk megtartani.

* * *

Augusztus 17-én volt Kecskeméten *dr. Kálmán Lajos* népzenekutató, zenetanár, a város díszpolgárának emlékműsora, az UNIVER Táncos Péter Népzenei Egyesület szervezésében és fellépésével, a **Hírös Hét Fesztivál**

kereteiben. Ők sosem feledkeznek meg a térség nagy tanítómesteréről és tudósáról. Az általa gyűjtött népdalokat rendszeresen felszínen tartják, és az emlékműsört felhasználják arra, hogy népdalcsoportokat hívjanak meg, tanuljanak egymástól és együtt emlékezzenek *dr. Kálmán Lajosra*. 13 csoport szerepelt a szép ünnepnapon.

* * *

Immár 32 esztendeje, hogy a **Pünkösdi Dalos Találkozóra** jönnek össze a népdalt kedvelő csoportok és szólisták, Tatabányán, a Bányász Művelődési Otthonban. Nagy öröm ez minden esztendőben, itt nincs verseny, nincs minősítés, csak az öröm, hogy együtt lehetnek a népzene őrzők, szeretői.

Ezúttal is 18 műsorszám volt, Az igényességet jelzi, hogy utána mindannyian ottmaradtak a szakmai megállapításokat meghallgatni, amelyek a jobbítás szándékával hangzot- tak el.

A Ház mindig kitesz magáért, – az alkalomhoz illő – kiállításokat szervez, amellyel a színvonalat növeli, és egymás megbecsülésére irányítja a figyelmet. *Pákai Ernő*, az Otthon igazgatója ennek a szép hagyománynak az összefogója.

Az események közül nem maradhat ki a dabasi „**Sári Napok**” rendezvénysorozata sem. Míg maga Dabas a gyönyörű kúriákról híres, a Sári városrész a szlovák hagyományok őrzéséről, meg a „kézzel húzott” - kis túlzással –, ezerféle rétesfesztiváljáról, Rétesházáról nevezetes. Az egyhetes rendezvénysorozat sporttal, tánccal, népzenevel, népdallal tette széppé, hangulatossá a fesztivált. Itt ki kell emelni *Szlama László* nevét, aki nemcsak családját nevelte a régi értékek megbecsülésére, hanem számos csoportot vezet, ahol helyet kapnak a magyar népdalok mellett, a helybéli szlovák értékek is, a sok-sok arany fokozat kíséretében.

Sajnos, a rétesfesztivált, azaz a rétest bemutató, sátrakat elmosta a zuhogó eső, ám a Sári Közösségi Ház, kissé szorosán, de befogadta az énekeseket és a táncosokat, azzal a hálás közönséggel együtt, akik a kis helyen is elfértek.

* * *

Szeptember 6-án volt 20 éves a budaörsi, kedves **Piros Rózsa Dalkör**. Az évfordulót gondos előkészítés után rendezték meg a Jókai Mór Művelődési Házban, *Berente Imréné* vezetésével. Nagy kár, hogy éppen az ünnepeltek szerepeltek a legkevesebbet. Az egész délután, inkább a magyarnóta (így egybeírva) és az operett jegyében zajlott.

* * *

Az **Ásványrárói Szigetköz Pávakör** nagy ünnepre készül. Megalakulásuknak 3 évtizedét október 3-án ünneplik. Azóta dalolnak mind saját, mind pedig más tájegységek népdalaiból. Vezetőjük *Nagy György*, aki igen magas színvonalon irányítja csoportját. Mindig kellemes külsővel, gyönyörű összeállításokkal, népzenei feldolgozásokkal is szerepelnek, a legnagyobbak alkotásaival. Természetesen, nem a népdalversenyeken, hiszen ott feldolgozással nem lehet fellépni. Gratulálunk a lelkes, hosszú munkához, és további sok sikert, jó egészséget kívánunk mindannyiuknak.

Dr. Gerzanics Magdolna

www.gerzanics.hu

A TEHETSÉG ELÉG? – MŰVÉSZ. NŐ. KÜLFÖLDÖN. ŐSZINTÉN.

Hol volt, hol nem volt egy kislány, aki egy furulyával útnak indul és tizenhárom évesen már versenyt nyer. A Liszt Ferenc Konzervatóriumtól a Brémai Művészeti Főiskoláig nagyon izgalmas út vezet. Mert ő az a lány is, aki félelmei ellenére tovább indul, aki bébiszitterkedik Bécsben, aki teljesítményével a Soros Alapítvány támogatását elnyeri, hogy a Bécsi Művészeti Egyetemen tanulhasson. És ő a sikeres furulyatanárnő is, aki nem mellékesen két kislemez, Balthazar és Charles édesanyja.

Bogi őszinte és szívet melengető válaszai következnek egy mesés ámde munkával teli életútról, hivatásról, külföldön való beilleszkedésről...

Egész életedet a furulya varázsolja, elképesztően érdekes utat rajzolt neked. Hogy is kezdődött?

– 7 éves koromban a zeneiskola mellé költöztünk Oroszlányban, s egy évvel később vetődött föl a kérdés, nem lenne-e kedvem járni, ha már úgyis ott lakunk. A furulya olcsó, könnyen beszerezhető, így úgy kezdtem, mint sok más muzsikus is, hogy ez egy kezdőhangszer, s talán később váltok majd másra. De aztán benne ragadtam. Szerettem kamaramuzsikálni, volt egy fiatal, nagyon elhivatott tanárnőm, *Lados Lilla*, aki először egy triót, majd egy szextettet alapított velünk. Mindig hagyott vezető szólamban játszani, ez nagyon imponált nekem. Így az első jelentősebb barátságaim és sikerélményeim is a hangszerhez köthetőek.

Hogyan jött a képbe külföld? Hogyan kerültél Bécsbe? Beszélted a nyelvet?

– A szegedi konzi befejezése után ugyanott, ugyanannál a tanárnál folytattam a főiskolai tanulmányaimat is, *Lőrincz Lászlónál*. A szép és gyümölcsöző középiskolai évek után azonban egyre inkább nyugtalanított a tudat, hogy már nem tudok többet tanulni és még van hova fejlődnöm. Magyarországon erre nem adódott lehetőségem. Egy ideig játszottam a gondolattal, hogy tanárképzőre felvételizek és abbahagyom a zenei pályát. Nagyon félttem a külföldtől. Hosszras rágódás után végül Bécsre esett a választásom. Oroszlánytól nincs nagyon messze és akadtak magyar kollégák is szép számmal. *Prof. Rudolf Hofstötter* osztályába kerültem. Nehéz volt az indulás, nagy a kultúrsock és igen, a nyelvet sem beszéltem.

Ez talán az egyik legnehezebb dolog, amikor álmainkat, vagy akár a páruunkat követjük külföldre. Te hogyan tanultad meg a nyelvet?

– Hetekig ki sem mertem mozdulni a szobámból, megszólalni sem. Borzasztó volt. De kb. fél év után kezdtem belejönni. Az első év végén találtam az egyetemen egy kiírást, ahol bébiszittert kerestek egy hölgy hetente két délután, cserébe nála lakhattam egy saját szobában. Fölhívtam, megismerkedtünk és rögtön eldől, hogy én leszek a nyerő.

Christina félig görög, félig osztrák, az egyik legemberségesebb személyiség, akivel valaha találkoztam. Bár a bébiszittere voltam, soha nem érezkeltette ezt. Családtagként kezelte. Együtt jártunk bulizni, moziba és rengeteget beszélgettünk. Tőle tanultam meg németül. Magyarországról csak a családom és a Soros Alapítvány támogatott. Utána az osztrák államtól kaptam a zsiros ösztöndíjakat, hogy folytatni tudjam az egyetemet. Hogy honnan jöttem? Nem számított. A hangsúly a tanulmányi eredményen volt. A professzoromnak köszönhetem, hogy fölléphettem a Kunsthistorisches Museumban és azt, hogy egyszer eljátszhattam a Telemann: a-moll szvitet zenekar-

ral. Az egyik legszebb emlékem. Személyesen vezényelte a zenekart, nem is akárhogy.

Aztán Bréma következett...

– Igen. Igazából ez volt az a lépés, amit már korábban meg kellett volna tennem. Öt évig éltem Bécsben és nehezen szakadtam el a várostól. Eredetileg két év után dobbantani szerettem volna, de nem ment, holott szakmai szempontból tudtam, hogy ez nem jó út már nekem. Sajnos a lelki fejlődésem az mindig kicsit lassabban halad. Akkor nagyon szenvedtem a döntésemtől, sajnáltam a profomat otthagyni, nagyon jó ember és szeretett tanítani is engem. De tudtam, hogy *Han Tol* ki fogja belőlem hozni a legjobbat, mert részt vettem nála egy kurzuson és pont azt az oldalamat támogatta, az önálló és kreatív munkát, amire már egy ideje Bécsben nagy szükségem volt. A beilleszkedés Brémába kicsit gördülékenyebben ment, tudtam a nyelvet, érettebbé, szuverénebbé váltam addigra.

Itt ismerted meg a férjedet, aki orosz...

– Igen, a Brémai Zeneművészeti Főiskola, mint a többi németajkú zenei intézmény is, eléggé nemzetközi. Úgy saccolom, kb. a diákok fele külföldi. Jönnek a világ minden tájáról. A férjem, Roman Baykov a főiskola egyik legjobb hegedűse volt, sok fontos projektben dolgozott már. A menzán ismerkedtünk meg. Romantikátlan helyszín, de 11 éve tartó kapcsolat lett belőle jóban-rosszban. Rengeteg kihívás elé állít, sokat erősödtem emberileg általa, ugyanakkor inspiráló is. A legérdekesebb szakmai projektem kétségkívül a duónk. Idegen vizekre eveztünk, olyan zenéket is játszottunk, amik furulyán idáig sosem hangzottak el. Ilyen Louis Moyses duója, vagy a Derya, amit Mehmet Aktug komponista a férjem kérésére dolgozott át nekünk.

Rengeteg koncert, rádió- és televíziófelvétel. Mésélj egy kicsit erről...

– Amíg az ember fiatal és tehetséges, könnyen nyílnak az ajtók és sok helyen szívesen látják. Ennek köszönhetem a legtöbb fellépésemet is. A brémai főiskolán keresztül több professzionális projektbe is bevontak, ahol olyan művészekkel zenélhettem együtt, mint Hille Perl, vagy Manfred Cordes, aki a Weser Renaissance karmestere. Alakultak a diák-társaimmal az együttesek, egy ideig Alina Rotaruval és a Luxuriánsokkal játszottam.

Aztán olyan dolog történt, ami minden nő életét képes megváltoztatni...

Igen, a gyerekek megszületése fenekestül felforgatta az életem és más dolgokra helyeződött a hangsúly. A koncertezésnek időlegesen 2011-ben vége szakadt. Szerencsére a tanulmányaim alatt végig tanítottam is, a brémai diplomám után már egy komoly privát osztályom volt, 30 órában dolgoztam egy héten és szép eredményeket értünk el a növendékeimmel. Nagyon szerettem.

Három éve viszont ismét költöztél, immáron családdal. Detmoldban, teljes állásban dolgozol kiskgyerekes külföldi anyukaként. A klasszikus kérdés jön: de hogyan csináltad?

– A gyerekek megszületése után tudatosult bennem, hogy gyökeret kell vernünk valahol. Sokáig tételődünk, hogy Brémában maradjunk e. A város művészetkedvelő, ott volt az osztályom. Ugyanakkor két gyerekkel nehéz lett volna egzisztenciát teremtenünk és mindemellett magas színvonalú oktatást is biztosítanunk a srácoknak. Bréma elég drága, a büdzsénk nem volt túl rózsás négy főre lebontva. Hiányoztak a rokonok is. Balthasar fiam 4 hónapos, Charles két éves volt, amikor eldöntöttük, Detmoldba költözünk és újrakezdünk mindent. Itt él férjem édesanyja. Roman a mai napig szabadúszó zenekarokkal dolgozik, így neki az egész nem volt rázós, valamivel többet utazik, mint előtte.

És neked? Te hogyan élted meg ezt a váltást?

– Nehezen. De a szerencse mellém szegődött az első iskola, ahol kiraktam a hirdetésem, hogy fűnyírásos vállalkozást vállalkozok, két nap múlva föl hívtak, hogy lenne 12 gyerek, mennék-e. Természetesen elvállaltam. Mostanra 25 növendéket tanítok délután 15 órában. Tudatosan alakítottam így, nem szeretnék a fiaim életéből kimaradni, így a délutánok egy részét velük tölthetem. Délelőtt a detmoldi színház kosztümosztályán dolgozom félállásban, teljesen más csinálom, de közalkalmazotti jogviszony, annak minden előnyével és biztonságával, ami a gyerekek miatt nagyon fontos. Detmold egy közepes méretű város aktív kulturális élettel és jó iskolákkal, 30 %-al olcsóbb egy nagyvárosnál és jelenleg jobban keresek, mint Brémában. A fiúk gyakran találkoznak a nagymamával. Tehát a váltás minden nehézségével együtt megérte.

Olyan helyen élsz, ahol rengeteg a bevándorló.

– Szó szerint rengeteg. Sok az orosz, ők teszik ki a túlnyomó többséget, de egyébként színes a paletta. Vannak magyarok is, lassacskán fölfedezzük egymást. Sok a menedékkérő, viszont nincsenek olyan atrocitások, mint a franciáknál, vagy az olaszoknál. A bizonytalan státuszúak a belvárosban laknak egy gimnázium mögötti kollégiumban.

Nincsenek magukra hagyva. Jönnek a diákok a gimiből, ismerkednek velük. A jobb sorsú édesanyák viszik a ruhacsomagot, a babakocsit. Segítenek jó szóval, tanáccsal. Nemrég adtak ki egy csomó letelepedési engedélyt, sokan mostanra egy eddig lakatlan városrészben élnek. (Detmold egy kiüresedő katonai támaszpont) A rendre rendőrök vigyáznak, sok a szociális munkás és a kerület nincs leválasztva a belvárostól, vagy az élhető lakónegyedektől. Könnyű mindenhol gyalog eljutni. Ezzel akadályozzák a gettósodást. Igyekeznek a környékre olyan családi eseményeket szervezni, ami sok embert vonzhat. Vannak lakásprogramjaik, a szociális bérlakásokat rendszeresen felújítják, korszerűsítik. A munkálatokat pár mester és azok tanítványai végzik, így több legyet ütnek egy csapásra. Olcsó, de egyben jó, közben van integráció és munkahely is, végül szép és megfizethető, környezetbarát otthon azoknak, akik nem kezdőtökével jönnek ide.

Két legénykét hoztál világra Németországban. Sok kismama nevében kérdezem a tapasztalataidat: milyen az ellátás, milyen volt ott szülni?

– Mindkét várandósságom alatt magas szintű orvosi ellátásban részesültem, mindent a betegbiztosító állt. Szülésfelkészítésen, megterhes tornán nem voltam. A dolgot a Jóistenre bízom, a nyolcadik hónapig dolgoztam mind a két gyerekkel. A szülesem háborítatlanul zajlottak, nem kértem érzéstelenítést és mind a kétszer bábával és könnyen szültem. Nagyon profik voltak. Pontosan tudták, hogy arra van szükségem, hogy hagyjanak békén. A férjem is nagyszerűen támogatott mind a két alkalommal. Csöndben fogta a kezem és rengeteg energiát kaptam tőle. És mindez kórházban, modernül felszerelt szülőszobával és extra gyerekosztállyal, ha bármi probléma adódna. A német állam mindkét terhességem után egy évig folyósította az Elterngeldet, amit a nagyobbik fiam három hónapos koráig vettem csak igénybe, onnantól visszamentem tanítani. Szabadúszó tanárként járt a teljes fizetésem mellett is Charles egy éves koráig plusz 300 Euró. A betegbiztosításom egyébként a Künstlersozialkassen keresztül folyt, ami egy szuper találmány a németeknél.

A fiúk multikultiban nőnek fel, ahogyan te szoktad mondani...

– Igen, hallanak otthon németet, orosz, magyart. Ennek köszönhetően németül és magyarul folyékonyan beszélnek. Oroszul kevésbé, de sok mindent megértenek és több orosz gyerekdalt is tudnak. Az óvodában és a bölcsődében is sokféle nemzetiséggel találkoznak, nekik ez szerencsére teljesen természetes már.

Charlie egyik legjobb barátja Arman, aki egy félig iráni, félig francia kisfiú, Balthasaráé Yuma, akinek az anyukája német, de apukája montenegrói. És ott van az ovin kívüli legjobb barát, Vincent, ma-

gyar édesanyával és szerb apukával.

Bogi, a facebookon a minap az írtad, hogy "elvagyunk szépen, színesen."

– Igen, megvagyunk. Mert meg akarunk lenni. Mert integrálódni akarunk. Élni akarunk és szeretni, nem pedig elfuserálni mindent ezen a kivételes bolygón a világmindenségben. Mert az élet egy véletlen, egy nagyon szép ajándék. Ezt igyekszünk a mindennapokban szem előtt tartani és ennek jegyében neveljük a fiúkat is.

Melyik országot tekinted most otthonnak?

– Otthon már egyértelműen Detmoldban vagyok, de a magyar családommal összeköt egy láthatatlan zsinór és a mai napig jobban megértem a magyar, vagy más kelet-európai lelkületet, bár már nem

minden esetben tudok azonosulni vele.

Mennyit változtatott a személyiségeden ez a kalandos út?

– Sokat. Azt hiszem szerényebbé, hálásabbá, alázatosabbá és toleránsabbá tett. Egyszóval bölcsültem. Nagyon nehéz, de nem bántam meg.

Baykov Boglárkával beszélgetett

Hegedüs Tímea Szilvia – Németország

Társadalmi kérdések, keresztény válaszok a művészetben

Főtisztelendő Prof. Dr. Goják János emlékest

Kájoni János Ferences Ház (Budapest II. Szilfa u. 4.)

2015. december 6. vasárnap délután ½ 5-kor

Előadók:

Horváth Pál vallástörténész (MTA Filozófiai Intézet)

Horváth Zoltán operarendező, Erkel-díjas érdemes művész

Közreműködik:

Für Éva, Mackó Mónika, Tóth Renáta – ének

Nagy Márta, Németh Sándor – zongora

a Pomázi Református Kórus, vezényel Bíró Krisztina

a Viadana Kamarakórus, vezényel Horváth Jerne

Hangfelvételtől:

Németh Gábor, Valentovics Margit, Vereckei Attila – ének

Köteles György – orgona a Viadana Kamarazenekar

vezényel Csendes Éva, Till Ottó

Műsoron ismeretlen középkori szerző, Viadana, Perti,

C. Franck, Dvořák, Esterházy Pál, Bárdos Lajos, Szőnyi

Erzsébet és Szokolay Sándor motettái, Harmat Artúr és

Szőnyi Erzsébet feldolgozásai

Rendező: Viadana Kórus- és Zenekari Egyesület

Támogatók: II. kerületi Önkormányzat,

Concerto Ecclesiastico Alapítvány

Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Bruckner Adrienne: Énekelni jó(1)! c. könyve alapján 2015. második féléve

Felelős: Dr Vékássy Lászlóné

Cím: 1052. Budapest Vármegye u. 9. Tel.: 06/20/353-3764, e-mail: vekassy@t-online.hu NFM eng.szám: 82/51/2012.

A továbbképzés célja:

- A csoportos énekhangképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekhangok kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.

- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangi karbantartás, munkaképesség gondozás.

A jelentkezés feltétele: felsőfokú zenei végzettség

Javasolt munkakörök: zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;

- aktív részvétel kamaraének mini koncerten.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés ideje 2015. második felében: november 7.,13.,20.,27., december 5. (jelentkezési határidő: nov. 1.)

A részvételi díj összege: 45.000 Ft

Részvételi díjon felüli költségek: vidékieknek szállás

Helyszín: Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület Vármegye utca 9.

A továbbképzés foglalkozik

- az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű óravezetés, - kóruspróba, a mutálás problémái),

- tartalmazza a különböző korosztályok beénekltetési módszereit, gyakorlatait,

- egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.

Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi (8 óra)

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben

BÁRDOS SZIMPÓZIUM 2016

A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar 2016-ban is megrendezi szakmai találkozóját, a **Bárdos Szimpóziumot**. Az intézmény Bárdos Lajos Leánykara működésének 40. évfordulója alkalmából idén a rendezvény középpontjában a jubileum és a kórusmuzsika áll. Hangversenyekkel, előadásokkal, bemutató kóruspróbákkal kívánjuk segíteni az iskolai kórusok, valamint a felnőtt énekkarok munkáját, repertoár bővítését, a kórusvezetők továbbképzését.

A Bárdos Szimpóziium **időpontja és helyszíne**: 2016. március 11-13., a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar épülete. A Szimpóziiumra várjuk az alsó- és középfokú ének-zene oktatás, a zeneművészeti képzés tanárait és a kórusvezetés szakembereit, valamint a pályánkra készülő fiatalokat.

Megkülönböztetett szeretettel hívjuk a Bárdos Leánykar egykori tagjait, az intézmény Szolfézs-Zeneelmélet, Karvezetés tanszékének volt hallgatóit és tanárait. A programsorozatban lehetőség nyílik közös éneklésre, évfolyam-találkozók megrendezésére, szakmai beszélgetésekre.

Kérjük volt hallgatóinkat, hogy címlistánk frissítése érdekében küldjék el elérhetőségüket a következő címre:

musictheory@music.unideb.hu.

A Szimpóziumon - mint nem akkreditált továbbképzésen - való részvételről a 93/2009. (IV. 24.) korm. rendelet értelmében igazolást adunk.

További információkat 2015 novemberében teszünk közzé az intézmény honlapján: **www.music.unideb.hu.**

Dr. S. Szabó Márta

Egy kis technika... 114.

Folytatva a szó-(darab-,koncert-)kezdő magánhangzók vizsgálatát, nézzük mi a helyzet az ajakkerekítéses magánhangzókkal: **Ó, Ű, Ö, Ű**. Szinte főnyeremény, ha ezek valamelyikével kezdődik egy kórusmű, mert az ajakkerekítéssel képzett magánhangzók gégelazító hatásúak (feltéve, ha tényleg kerekítünk). Próbán érdemes kezdés előtt végigfuttatni tekintetünket a kórustagokon, hogy valóban kerek-e mindenkinél a szájforma., s csak aztán indítani. Jó dolog ez azért is, mert a kezdés pillanatában még legalább öt félére kell figyelni, teljesen különböző mozdulatokat kell koordinálni, könnyen elsikkad ezek között a hangzó formálása. Érdemes tehát „kikészíteni”. Akár még be is gyakorolni, hogy avizó alatt mér kerekítetek.

A gyakorlás azért kell, mert a kezdés izgalmában könnyen elfelejtődik. Márpedig a sokat áhított kiegyenlített hangzás az egyes szólamokban pontosan ettől függ, hogy egyformán képzik-e a hangot, jelen esetben az artikuláció egységes-e. De ez még nem minden. Az artikuláció-rezonancia-levegőtechnika hármas egységéből egyet teljesítettünk, ám attól még el lehet rontani a indítást pl. túl sok/túl kevés levegővel, vagy torokból adott hangerővel. Utóbbi azt jelenti, hogy a magánhangzó formálásához egy kissé a garatizmok is hozzájárulnak, holott az csak az ajkak dolga.

Mit kell tenni, hogy a száj helyes formálásához a másik két tényező is rendben legyen?

Levegőtechnika:

Ki kell „mérni”, hogy az indító levegő se sok se kevés ne legyen. Leghatékonyabb módja ennek a „tehermentes” környezetben, vagyis a spontán megszólaló beszédhang magasságon, de mindig megfelelő kerekítéssel apró kis indulatszavakat mondogatunk: pl. hú, húha, hohó, stb. Ezeket érzelmi töltéssel indítjuk, majd az ismételtetés során egyre halkítjuk, s közben figyeljük, hogy a már alig hallható **H** hangzóhoz milyen indító mozdulat (hasizom) társul. Majd teljesen némán ezt az indító mozdulatot reprodukáljuk. Ezzel a mozdulattal aztán elindítjuk a darab kezdő szavát, majd csak ezután énekelünk.

Ha mindez sikerül, már szép puha lesz az indítás, de még nincs szép csengő hangszíne.

Rezonancia:

- Ismétlegessünk halkan **N** hangzókat mindig újra kimondva, de egymáshoz érintve: **NN-NN-NN**;
- Ugyanezt még egyszer, de az utolsón koronát tartunk, majd tartás közben kicsit felfelé csúsztatjuk;
- Utoljára a tartott **N**-ből **Ó** (**Ű, Ö, Ű**) hangzót formálunk, (mondanom sem kell, hogy tökéletes kerekítéssel), ügyelve arra, hogy ne legyen hangosabb az **N** hangzónál, sőt.

Ily módon elérhetjük, hogy a hang ne legyen levegős, matt.

Mindez egy kis időt igényel, de a szép hangzás megér egy kis plusz munkát.

Legközelebbre marad az **Í** és **É** hangzó indítása.

Dr. Bruckner Adrienne